

GJELDER FOR STUDIEÅRET 2010/2011

BIK 2312 Intensivkurs i helseledelse

Studium

Spesialkurs

Kursansvarlig

Geir Lahnstein

Institutt

Semester

Se studieplan for aktuelt studium

Studiepoeng

30

Undervisningsspråk

Norsk

Innledning

Bestått eksamen i intensivkurset kvalifiserer for opptak til fordypningsstudiet i Lederutdanning for helsepersonell ved Handelshøyskolen BI. Intensivkurset i helseledelse sammen med fordypningsstudiet, helsetjenestens rammebetingelser, kan sammen søkes innpasset i graden Bachelor of Management. Kursene vil da kunne erstatte kjernefagene samt spesialisering/Bachelor program.

Læringsmål

Intensivkurs i helseledelse vektlegger arbeid med ledelse og administrasjon i forskjellige deler av norsk helsetjeneste. Helsetjenesten er en arbeidsintensiv og kompleks virksomhet med ansatte med meget høye faglige kvalifikasjoner, sterkt preget av profesjonsorientering, høy teknologi og med mange selvbevisste og krevende pasienter og brukere. Dette studiet i helseledelse med fokus særskilt på mellomlederens utfordringer skal gi grunnlag for å skape en felles møteplass mellom helsefag, profesjonsgrupper, teknologi og pasienter/brukere med fokus på å skape en bedre helsetjeneste preget av god kvalitet og service.

Kunnskapsmål

Studentene skal tilegne seg grunnleggende kunnskaper i ledelse og administrasjon. De skal være fortrolig med aktuelle begreper, problemstillinger, teorier og praktiske verktøy i ledelsesfaget med anvendelse i en aktuell helseorganisasjon. Med helseorganisasjon forstår vi her somatiske og psykiatriske sykehus, kommunal helsetjeneste, helsetjeneste utøvd i regi av frivillige organisasjoner, private helseorganisasjoner og forskjellige sosialtjenester (eks.: rus, barnevern, rehabilitering). Perspektivet skal være fremtidsrettet og løsningsorientert ved at tradisjonelle regelorienterte og byråkratiske holdninger og atferdsmønstre blir utfordret.

Ferdighetsmål

Studentene skal ha tilegnet seg kompetanse til selv å jobbe målrettet som ledere og forholde seg på en god måte til forskjellige medarbeidere, så vel faglærte som ufaglærte. Det legges vekt på at studentene utvikler sin egen personlige antiautoritære lederstil med fokus på at medarbeideren er organisasjonens viktigste ressurs. Etter avsluttet utdanning forventes det bl.a. at studentene skal kunne arbeide effektivt som teamledere, foreta rasjonelle beslutninger, utøve et godt skjønn i vanskelige personalsaker og kunne delta i endrings- og utviklingsprosjekter på en hensiktsmessig måte. Studentene skal også kunne legge forholdene praktisk til rette for målrettet og systematisk kompetanseutvikling av medarbeiderne.

Holdningsmål

Til grunn for studiet legges et positivt menneskesyn forankret i etiske verdier hvor pasientens og brukernes beste er det sentrale fokuset. Studentene skal oppøves i en kritisk og reflekterende holdning omkring etablerte systemer og rutiner med bevisstgjøring på kontinuerlig forbedring og såkalt «beste praksis». At medarbeideren er organisasjonens viktigste ressurs forplikter studentene, som fremtidige ledere, til alltid å utvikle holdninger preget av muligheter og løsninger knyttet til hva som konkret kan gjøres for at medarbeiderne skal kunne lykkes i jobben sin.

Forkunnskaper

Opptakskrav til intensivkurset er generell studiekompetanse, samt en av følgende ikke-vektallsgivende utdanninger:

Den norske lægeforening: Kurs i "Medisinsk Ledelse" (MedLed)

Den norske lægeforening: "Administrasjonskurs for overleger"
NKI: "Administrasjonsutdanning for helsepersonell", 1 1/2 år på deltid
Diakonhjemmet: "Administrasjon for helse- og sosialpersonell", 1/2 år på heltid
Annen relevant leder-/administrasjonsutdanning på høyskolenivå

I tillegg tilbys intensivkurset for personer med generell studiekompetanse og som kan dokumentere fem års kvalifisert lederpraksis som f.eks.avdelingsleder på klinisk sengepost.

Obligatorisk litteratur

Bøker:

Berg, Morten Emil. 2008. Ledelse : verktøy og virkemidler. 3. utg. Oslo : Universitetsforlaget. 363 sider
Briner, Wendy, Colin Hastings og Michael Geddes. 2000. Prosjektledelse. Oslo : Gyldendal akademisk. 191 sider
Busch, Tor, Erik Johnsen og Jan Ole Vanebo. 2009. Økonomistyring i det offentlige. 4. utg. Oslo : Universitetsforlaget
Grimsø, Rigmor E. 2005. Personaladministrasjon : teori og praksis. 4. utg. Oslo : Gyldendal akademisk
Høst, Tor. 2005. Ledelse i helse- og sosialsektoren. Oslo : Universitetsforl
Lahnstein, Geir og Kjell-Henrik Henriksen, red. Aktuelle lover for helsetjenesten. Siste utg. Bekkestua : NKI-forlaget. Oppslagsverk
Storeng, Nils H., Tom Henrik Beck og Arve Due Lund. 2009. Arbeidsrett. 7. utg. Oslo : Cappelen Akademisk Forlag
Vike, Halvard. 2002. Maktens samvittighet : om politikk, styring og dilemmaer i velferdsstaten. Oslo : Gyldendal akademisk
Yukl, Gary A. 2010. Leadership in organizations. 7th ed. Upper Saddle River, N.J. : Pearson Prentice Hall. Kapittel 9 til kapittel 14

Anbefalt litteratur

Bøker:

Bolman, Lee G. og Terrence E. Deal. 2009. Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse : strukturer, sosiale relasjoner, politikk og symboler. 4. utg. Oslo : Gyldendal akademisk
Daft, Richard L. 2010. Understanding the theory and design of organizations. 10th ed. Mason, Ohio : South-Western, Cengage Learning. Tidligere utg. med tittel : Organization theory and design
Martinsen, Øyvind L., red. 2009. Perspektiver på ledelse. 3. utg. Oslo : Gyldendal akademisk

Annet:

NOU. 1997:2. Pasienten først! Ledelse og organisering i sykehus. Oslo: Statens forvaltningstjeneste. 114 sider

Emneoversikt

Emneoversikten gjelder for hele programmet. Se forøvrig punktene om gjennomføring og tilleggsinformasjon med oversikt over modulene nedenfor.

- Organisasjon og ledelse
- Helseledelse
- Personalledelse
- Økonomistyring
- Prosjektledelse

Dataverktøy

Det kreves ikke bruk av dataverktøy.

Læreprosess og tidsbruk

Intensivkurset gjennomføres normalt med 6 dagssamlinger med totalt 48 undervisningstimer over ett semester. I tillegg kreves stor egeninnsats fra deltakerne.

Eksamen

Intensivkurset avsluttes med en individuell seks timers skriftlig eksamen. Deltakerne vil bli prøvet i teorien innenfor hvert delkurs og baserer seg på gjeldende pensum.

Eksamenskode(r)

BIK 23121 Intensivkurs i helseledelse. Eksamen teller 100% for å oppnå godkjent karakter i kurset BIK 2312, 30 studiepoeng.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler + eksamenskalkulator TEXAS INSTRUMENTS BA II Plus™ er tillatt til eksamen.

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste gjennomføring av eksamen.

Tilleggsinformasjon

Delkurs 1: Organisasjon og ledelse

Her er fokus på lederrolle, lederstil og lederoppgaver. Det vektlegges at deltagerne skal få kunnskap og innsikt i lederteorier som er relevante for helsetjenesten slik at deltagerne får et teoretisk fundament til i større grad å bli trygge i egen lederrolle. Det vil også bli gitt en gjennomgang av mest aktuelle praktiske lederverktøy. Målet er beherske verktøyene, kjenne deres muligheter og begrensninger og kunne anvende disse når aktuell praktisk jobbsituasjon tilsier det.

Obligatorisk litteratur

- Berg, Morten Emil. 2008. *Ledelse: verktøy og virkemidler*. 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget.
  - Yukl, Gary. 2010. *Leadership in organizations*. 7th. ed. Upper Saddle River, N.J. Prentice Hall Publ. Chap. 9 Charismatic and Transformational Leadership. 33 s.
- Chap. 10 Leading Change in Organizations. 32 s.
- Chap. 11 Leadership in teams and Decision Groups. 35 s.
- Chap. 12 Strategic Leadership by Executives. 29 s.
- Chap. 13 Developing Leadership Skills. 31 s.
- Chap. 14 Ethical Leadership and Diversity. 22 s.

Delkurs 2: Helseledelse

Kursmodulen har fokus mot hva det vil si å være leder i helsetjenesten. Hva er spesielt ved å være leder og medarbeider i en helseorganisasjon? Helsetjenesten er en kunnskapsorganisasjon og svært ofte benyttes meget avansert medisinsk teknologi i behandlingen av pasienter. Tradisjonelt har helsetjenesten vært segmentert med hovedfokus rettet mot den enkelte profesjonsutøvers egeninteresser. Et viktig mål i denne modulen er å bevisstgjøre og kunnskapsoppdatere deltagerne slik at man i større grad kan arbeide samordnet i team, uavhengig av profesjon og avdeling, mot felles mål til beste for pasienten. Enhetlig ledelse i forhold til tradisjonell todelt ledelse vil bli særskilt behandlet.

Obligatorisk litteratur

- Høst, Tor. 2005. *Ledelse i helse- og sosialsektoren*, Universitetsforlaget
  - Vike, Hallvard. m.fl. 2002. *Maktens samvittighet.: om politikk, styring og dilemmaer i velferdstaten*. Gyldendal akademisk forlag.

Delkurs 3: Personalledelse

Fokuset her er det konkrete daglige samspillet mellom ledere og medarbeidere i en praktisk jobbsituasjon i helsetjenesten. Utgangspunktet er at medarbeideren er «organisasjonens viktigste ressurs» og at lederen må ha som siktemål å «få jobben gjort gjennom sine medarbeidere» på en effektiv måte. Organisasjonens personalpolitikk, arbeidsmiljø, personlige trivsel og motivasjon vil bli viet spesiell oppmerksomhet. Leders omsorg for sine medarbeidere både når det gjelder det daglige jobbfelleskap og det mer langsiktige behov for kompetanseutvikling står sentralt. Mest aktuelle arbeidsrettslige temaer vil også bli behandlet.

Obligatorisk litteratur:

- Grimsø, R.E.. 2005. *Personaladministrasjon: Teori og praksis*. 4. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag
- Storeng, Nils H., Tom Henrik Beck og Arve Due Lund. 2009. *Arbeidsrett*. 7. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Delkurs 4: Økonomistyring

Studentene skal gis en innføring i sentrale økonomiske problemstillinger og begreper som er nyttige og nødvendige for å fungere som ledere i en avdeling/resultatenhet. Et viktig mål er at helsetjenestens mellomledere behersker et begrepsapparat slik at de er i stand til å føre en meningsfull dialog med overordnet ledelse og fagøkonomer i en økonomiavdeling. Å etablere et godt samspillsklima mellom rådgivere i stab (f.eks. økonomiavdeling) og ledere som beslutningstagere i linjen vil bli særskilt behandlet. Det legges spesiell vekt på at ledere i skal utvikle praktiske ferdigheter når det gjelder nødvendig planarbeid på avdelingsnivå i en helseorganisasjon. Det skal også utvikles praktiske ferdigheter i oppsetting av et avdelingsbudsjett, styring av budsjettet gjennom budsjettåret og etterfølgende resultatvurdering ved budsjettperiodens slutt.

Obligatorisk litteratur:

- Busch, Tor, Erik Johnsen og Jan Ole Vanebo. 2009. *Økonomistyring i det offentlige*. 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget.

Delkurs 5: Prosjektledelse

Prosjektarbeidsformen benyttes i stadig flere situasjoner. Ethvert prosjekt, fra innføring av nye faktureringsrutiner til utbygging av store oljefelt, kan benytte metoder for prosjektstyring og administrasjon. I dette kurset vil det være fokus på hvordan man skal planlegge og iverksette endringsprosesser i helsetjenesten ved hjelp av prosjektorganisasjon. Studentene lærer hvilke anvendelsesmuligheter prosjektmetoden har. De får kunnskap om planlegging, ledelse og praktisk organisering av prosjekter.

Særskilt oppmerksomhet blir rettet mot suksesskriterier for vellykkede prosjekter og hvordan prosjektorganisasjonen skal kommunisere på en god måte med basisorganisasjonen.

Obligatorisk litteratur

- Briner, Wendy et al. 2000. *Prosjektledelse*. Oslo: Gyldendal akademisk.